

کشته از بس که فزون است کفن نتوان کرد!

نقدی بر فهرست نسخه‌های خطی عربی

کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه

ابوالفضل حافظیان بابلی

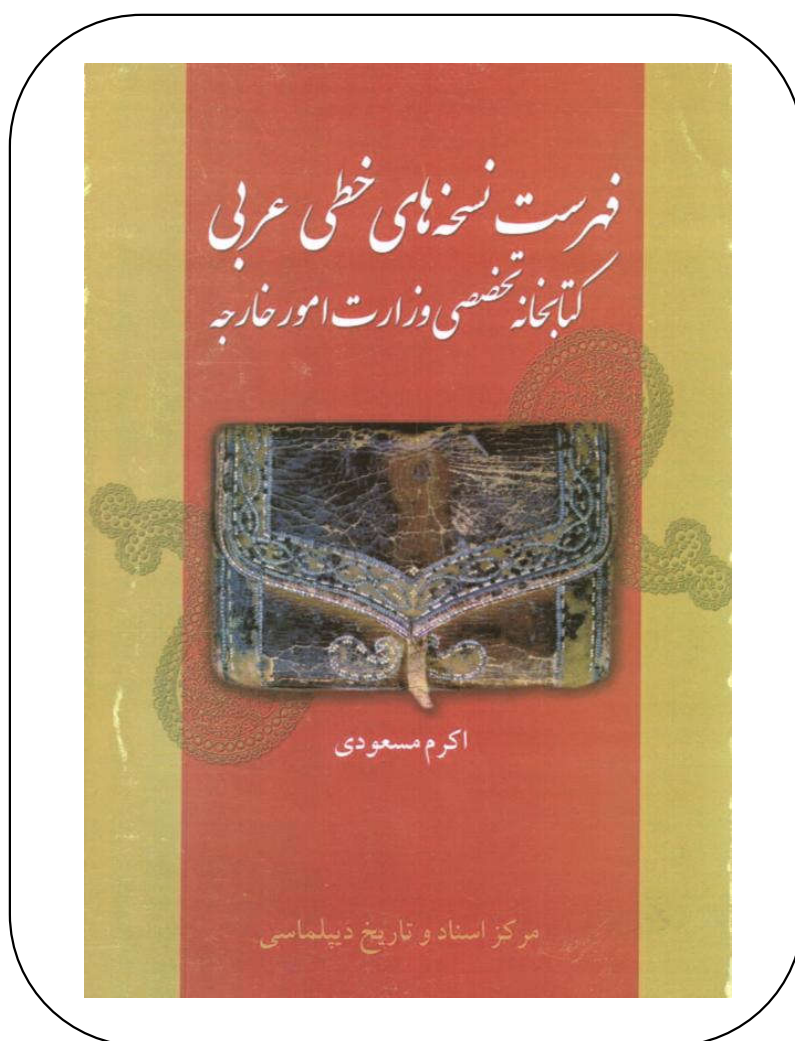
مقدمه

ورود به عالم فهرست‌نگاری مهارت‌های خاصی می‌طلبد و آداب و شرایطی دارد که بدون مراعات آن‌ها، نتیجه حاصله، کاری سست و مغلوط و ناکارآمد از آب در خواهد آمد. بارها گفته‌ایم فهرست‌نگار باید آشنایی اجمالی با علوم اسلامی داشته باشد؛ چون اکثر قریب به اتفاق نسخه‌های خطی موجود در کتابخانه‌های ما مربوط به موضوعات گوناگون علوم اسلامی است. هم‌چنین آشنایی با زبان عربی در حد قرائت صحیح کتاب‌های عربی و بهره‌وری از منابع عربی لازم است؛ چون دست‌کم ۶۰ درصد از مخطوطات ما به زبان عربی نگاشته شده و بسیاری از منابع کتاب‌شناسی و تراجم نیز به زبان عربی است که استفاده از آن‌ها منوط به آشنایی با این زبان است.

فهرست‌نگار باید با بهره‌گیری از مهارت‌های خود و با اسلوبی منظم و دقیق به معرفی کامل نسخه‌ها بپردازد. اطلاعات کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی را در دو بخش مجزای صورت کامل درج نماید. عناوین کتاب‌ها، موضوعات آن‌ها، قطعاتی از آغاز و انجام نسخه‌ها را به صورت صحیح در فهرست گزارش کند. به منابع و مصادر کتاب‌شناسی، فهرس و تراجم ارجاع دهد. نام کاتب و تاریخ و محل کتابت نسخه و نکات مهم دیگر در شناسایی خصوصیات نسخه را به خوبی بازگوید و نکته‌ای را فروگذار نکند. حداکثر تلاش خود را بنماید تا عنوان نسخه‌ای یا مؤلف آن مجهول نماند. در انتساب کتاب‌ها به مؤلفین دقت کند تا اشتباهی رخ ندهد.

نام مؤلفین و تاریخ وفات آن‌ها را صحیح درج نماید. پس از پایان نگارش فهرست، در مرحله تایپ و نمونه خوانی دقت شود اغلاط تایپی از وزانت کار نکاهد. باتصاویر نسخه‌های منتخب و نمایه‌های فنی، فهرست را تزئین و تکمیل نماید.

ده‌ها نکته گفتنی و بایسته در این مسیر هست که ذکر همه آن‌ها مقاله مستقلی می‌طلبد. در این مقاله ضمن نقد یک فهرست ضعیف، به ذکر نکات لازم در فهرست‌نگاری می‌پردازیم تا تجربه‌ای عملی برای علاقه‌مندان به فهرست‌نگاری باشد.

فهرست نسخه‌های خطی عربی کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه، تألیف اکرم مسعودی، تهران: وزارت امور خارجه، مرکز اسناد و تاریخ دیپلماسی، ۱۳۹۰ش.

در این فهرست، ۳۰۰ نسخه خطی عربی که در میان آن‌ها چند نسخه فارسی و ترکی نیز به چشم می‌خورد - به ترتیب شماره مخزن به صورت نسبتاً تفصیلی معرفی شده است. در ابتدا ۲۸ نسخه قرآن خطی و سپس از نسخه شماره ۳۶۸ تا ۶۴۰ نسخه‌ها معرفی می‌شوند. در مقدمه توضیح مختصری درباره شیوه تنظیم فهرست آمده است.

این فهرست توفیق یافته در جشنواره کتاب فصل جمهوری اسلامی برگزیده شود. بارها گفته‌ایم و امید داریم داوری رده کلیات در کتاب سال و کتاب فصل جمهوری اسلامی مورد تجدید نظر قرار گیرد، لازم است از افراد باتجربه در امر فهرست‌نگاری نظرخواهی شود. اشکالات و ایراداتی که به نظر می‌آید در دو بخش عرضه می‌شود، در بخش یکم مطالب کلی و در بخش دوم با مرور صفحه به صفحه کتاب به نقد مطالب آن می‌پردازیم:

۱. ایرادات کلی که بر این فهرست وارد است

۱/۱. کثرت مجهولات: عیار سنجش هر فهرستی چند چیز است که شاید مهم‌ترین آن‌ها تعداد مجهولات آن باشد. یعنی فهرست‌نگار چقدر توانسته کتاب‌ها و نسخه‌ها را بشناسد و چه مقدار را ناشناخته رها کرده است. در فهرست حاضر از ۳۰۰ نسخه، ۱۲۹ عنوان مجهول مانده که اگر به این تعداد، عناوین اشتباه و غیر صحیح نیز اضافه شود آن را مبدل به فهرست‌المجهولات می‌کند. در صفحه ۳۱۷ سه رساله معرفی شده که هر سه مجهول‌العنوان و مجهول‌المؤلف مانده است!

۱/۲. عدم مراجعه به منابع: بدیهی است در معرفی نسخه‌های خطی مراجعه به منابع کتاب‌شناسی، فهرس و تراجم، راه اطمینان بخشی برای فهرست‌نگار و خوانندگان فهرست در صحت و اتقان اطلاعات مندرج در فهرست خواهد بود. اما در فهرست حاضر منابع مورد مراجعه فهرست‌نویس به قدری اندک است که به زحمت به عدد انگشتان یک دست برسد. چنان‌که گفتیم، توانایی بهره‌مندی از منابع، از مهارت‌های لازم برای یک فهرست‌نگار خوب است.

۱/۳. اغلاط تایپی: اشتباهات تایپی و املائی در این فهرست پُر شماراست، مثلاً ص ۴ یک سطر به آخر: هی ← هر، و ص ۱۸۷ یک سطر به آخر: می آورید ← می آورد، ص ۱۰۷ سطر ۲۰: هنبئا ← هنیئا.

۱/۴. عدم آشنایی با زبان عربی: متأسفانه به قدری جملات نقل شده از آغاز و انجام کتاب‌ها مغلوط است و این اغلاط حتی به آیات قرآنی نقل شده نیز راه یافته که شمارش همه اغلاط از حوصله این قلم بیرون است.

آیا به راستی فهرست نویس محترم قدرت خواندن صحیح یک سطر عربی را نداشته است؟ ملاحظه کنید در ص ۷ سطر ۱۲ و ۱۳ در ذکر یک آیه از قرآن هفت غلط آشکار به چشم می خورد. آیا زشت نیست کتابی که در جمهوری اسلامی چاپ می شود و در جشنواره مهمی برگزیده می گردد یک آیه کوتاه از قرآن را با هفت اشتباه در نقل ارائه دهد؟

۱/۵. عناوین مغلوط برای کتاب‌ها: مثلاً در ص ۳۸ برای کتاب عربی، نام فارسی نهاده که اشتباه است: حاشیه خفزی بر تجرید الکلام ← حاشیه شرح التجرید المجدید باز هم عناوین مغلوط: در ص ۷۸ ش ۴۱۱: الانوار الاعمال والابرار ← الانوار لعمل الابرار ص ۸۴ ش ۴۱۲/۱۱: رساله النشر اللالی ← نثر اللالی ص ۳۶۰ ش ۶۱۷: شرح المخلص ← شرح الملخص دانسته است در عناوین مرکب آن جا که صفت و موصوف باشند در تعریف و تنکیر هم سان اند مانند «العقاید النسفیة» و آن جا که مضاف و مضاف الیه باشند غیر هم سان اند مانند «جامع المقاصد».

در فهرست حاضرین قاعده مراعات نشده:

ص ۹۹ ش ۴۱۵: الانوار التنزیل والاسرار التأویل ← انوار التنزیل واسرار التأویل
ص ۱۲۱ ش ۴۳۲: حدائق الناضرة فی الاحکام العترة الطاهرة ← الحدائق الناضرة فی احکام العترة الطاهرة

ص ۱۰۱ ش ۴۱۸: المنتخب فی الجمع المراثی والخطب ← المنتخب فی جمع المراثی والخطب
ص ۵۶ ش ۳۹۳/۱: المدارک الاحکام ← مدارک الاحکام
ص ۲۸ ش ۳۶۸: مختصر النافع ← المختصر النافع
ص ۸۹ ش ۴۱۲/۲۶: الاساس الکلام ← اساس الکلام

۱/۶. موضوعات اشتباه: یکی از کدهای اطلاعاتی لازم و مهم در کتاب شناسی مخطوطات ثبت موضوعات کتاب هاست که باید صحیح و دقیق ثبت شود. در ص ۳۳ شماره ۳۷۳ التمهید فی شرح قواعد التوحید ابن ترکه که کتاب معروفی است در عرفان نظری، به عنوان کتابی در کلام ذکر شده است.

در ص ۳۵ ش ۳۷۵ من لا یحضره الفقیه یکی از کتب اربعه حدیثی شیعه به عنوان کتابی در اصول فقه شیعه آمده است.

درص ۸۰ ش ۱/ ۴۱۲ حکمة العین کاتبی قزوینی که کتاب معروفی است در فلسفه به عنوان کتابی در کلام ثبت شده است.

درص ۱۱۶ ش ۴۲۷ شرح حکمة العین را در کلام دانسته که در فلسفه می باشد.

۱/۷. تاریخ وفات های نادرست از جمله:
شهید ثانی: ۹۶۶ق ← ۹۶۵ق
شیخ بهایی: ۱۰۳۱ق ← ۱۰۳۰ق (تنها درص ۳۱۹ صحیح درج شده است)
فیض کاشانی درص ۳۲۰: ۱۰۰۶ق ← ۱۰۹۱ق
فیاض لاهیجی درص ۳۸ و ۲۸۹: ۱۰۵۱ق ← ۱۰۷۲ق
علامه مجلسی: ۱۱۱۱ق ← ۱۱۱۰ق
وحید بهبهانی: ۱۲۰۶ و ۱۲۰۵ق ← ۱۲۰۵ق

۱/۸. عدم آشنایی با اصطلاحات علوم اسلامی: مثلاً درص ۱۷۶ کتاب البیع را کتاب السبع خوانده و درص ۴۳ گوید: رساله اجماع از رساله استصحاب در حالی که اجماع و استصحاب دو بحث جداگانه در اصول فقه اند. درص ۴۸ آورده: «از آغاز تا آخر کتاب المضارعه که در نسخه مزارعه نوشته شده است». که از قضا همین «مزارعه» صحیح است.

۲. مرور صفحه به صفحه فهرست

ص ۷ ش ۱ سطر ۱۲ و ۱۳: هفت غلط در نقل یک آیه که می شد با مراجعه به قرآن به صورت صحیح درج شود.

ص ۱۴ سطر ۶: لوجه ← لوجه

ص ۲۸ ش ۳۶۸ مختصر النافع سطر ۱۸: آغاز مقدمه ← این آغاز مربوط به النقایة مختصر الوقایة در فقه اهل سنت است و ربطی به المختصر النافع ندارد!

ص ۳۲ سطر ۱۱: اقل الخلیفة ← اقل الخلیفة

ص ۳۳ ش ۳۷۳: موضوع: کلام ← عرفان نظری

ص ۳۳ سطر ۱۱: وانشرنا علینا ← وانشر علینا

ص ۳۴ سطر ۱۰: الفقیر الی الله ← الفقیر الی الله

ص ۳۵ ش ۳۷۵ من لا یحضره الفقیه، موضوع: ۱. اصول فقه شیعه ۲. احادیث شیعه ← از کتب اربعه حدیثی شیعه است

- ص ۳۵ سطر ۶: سند ← مسند
- ص ۳۵ سطر ۷: اسانید رواه ← مشیخه
- ص ۳۶ ش ۳۷۶: من جامع الشواهد، ؟ ← احتمالاً شرح شواهد مطول؟
- ص ۳۶ ش ۳۷۷: جنة الوافية و الجنة الباقية (=مصباح الكفعمی) ← الجنة الواقية...
(=مختصر مصباح الكفعمی).
- ص ۳۷ سطر ۳: الامان الوافیه ← الامان الواقية
- ص ۳۸ سطر ۱۰: اعتبار ← اعتبر
- ص ۳۸ ش ۳۷۸/۲: حاشیه خفري بر تجريد الكلام، خفري قرن ۱۰ق ← حاشیه شرح
التجريد الجديد، خفري (۹۵۷ق)
- ص ۳۸ سطر آخر: فياض (۱۰۵۱ق) ← فياض (۱۰۷۲ق)
- ص ۴۰ سطر ۲۲: النبيين ← النبيين
- ص ۴۱ ش ۳۸۱: شهيد ثانی (۹۶۶ق) ← شهيد ثانی (۹۶۵ق)
- ص ۴۲ سطر ۵: فصل پنج الصلوة ← اين سطر زايد است
- ص ۴۳ سطر ۳: رساله اجماع از رساله استصحاب!!
- ص ۴۳ ش ۳۸۱/۴: از ملا احمد نراقی ← از وحيد بهبهانی
- ص ۴۳ سطر ۱۴ و ۱۵: القومين ← القولين
- ص ۴۳ سطر ۱۵: فاذكرت ← ماذكرت
- ص ۴۴ سطر ۱۲: كان عندي عترة سنين!
- ص ۴۵ سطر ۱۰: منطوبه من ← منطوية على حسن
- ص ۴۶ ش ۳۸۴: جامع الصغير ← الجامع الصغير
- ص ۴۷ ش ۳۸۵: وحيد بهبهانی (۱۲۰۶ق) ← (۱۲۰۵ق)
- ص ۴۸ سطر ۸: المضارعه ← المزارعه
- ص ۴۹ سطر ۸: و؟ لوالد ← ولوالديه
- ص ۴۹ شماره ۳۸۸: شرح الاعراب عن قواعد الاعراب، مجهول المؤلف. در نام كتاب نيز
ترديد داريم.
- ص ۵۱ سطر ۲: النسخه المباركه مفرده ← النسخه المباركة مقروءة
- ص ۵۱ سطر ۳: مولاه العين ← مولاه الغنى

- ص ۵۱ سطر ۴: آخر ما ← آخرها
ص ۵۱ سطر ۵: عشرين ← عشر من
ص ۵۱ سطر ۷: صفحه شمار: بدون صفحه شمار ← بدیهی است كه نسخه خطی
صفحه شمار ندارد و فهرست نگار باید زحمت برگ شماری را بكشد.
ص ۵۱ سطر آخر: این كتاب شامل كتب ← این نسخه شامل رساله های ...
ص ۵۳ سطر ۶: علی الفه ← علی ما ألفه
ص ۵۳ ش ۴ / ۳۹۰: العوامل المائة، مجهول المؤلف ← نك: ظاهريه، نحو ۳۶۷
ص ۵۵ ش ۳۹۲: محتملاً از يوسف بن محمد ← محتملاً از: يوسف بن عثمان بن محمد
ص ۵۵ سطر آخر: تاريخ كاتب ۷۳۴ ق ← شنبه ۴ ربيع الاول ۷۳۴
ص ۵۶ ش ۱ / ۳۹۳: المدارك الاحكام ← مدارك الأحكام
ص ۵۶ سطر ۱۶: المشكور ← المشكور
ص ۵۶ ش ۲ / ۳۹۳: رسالة في علم الرجال ← لب اللباب، نك: التراث العربى ۱۰ / ۴۳۲
ص ۵۷ سطر ۲: الاستعمال ← الاستعجال
ص ۵۹ سطر ۱۲: نذكره الفقهاء ← تذكرة الفقهاء
ص ۶۰ سطر ۶: برائت استصحاب ← برائت، استصحاب
ص ۶۰ سطر ۹: فن جمله الاوله ← من جملة الأدلة
ص ۶۰ سطر ۱۱: العموم ← العموم
ص ۶۲ ش ۴۰۰: تحقيق الحكم ← تحقيق الأحكام
ص ۶۵ ش ۱ / ۴۰۳: از محمد بن حسن حسینی خلخالی ← مير حسين خلخالی نك:
الذريعه ۶ / ۱۲۵ و كشف الظنون ۲ / ۱۱۴۴
ص ۶۵ سطر ۱۶: الى المنهج ← للمنهج
ص ۶۶ ش ۳ / ۴۰۳: شرح آداب البحث، مجهول المؤلف ← حاشية شرح الشيروانى على
آداب البحث للسمرقندى، از يحيى بن احمد كاشانى، نك: التراث العربى ۴ / ۳۰۴
ص ۶۶ سطر ۱۷: المنته ← المنته
ص ۶۸ ش ۴۰۵: المنهاج المحدثين ← منهاج المحدثين
ص ۶۸ سطر ۹۱: روایت ← روايته
ص ۶۹ سطر ۱۴: القوجيه ← التوجيه

- ص ۷۰ ش ۴۰۷: المغنی اللیب ← مغنی اللیب
- ص ۷۱ ش ۴۰۷: المختصر الوقایه الروایه ← مختصر وقایه الروایه
- ص ۷۲ سطر ۶: میتة ← میتة
- ص ۷۲ ش ۴۰۹: شرح العقاید النسفیة، از باخرزی ← درص ۱۶۶ همین فهرست به شماره ۴۵۸ با عنوان «حاشیه حاشیه خیالی بر شرح العقاید النسفیة» معرفی شده است.
- ص ۷۳ ش ۴۱۰/۱: خطیره القدس ← خطیره القدس
- ص ۷۴ سطر ۱: وفی ← ولی
- ص ۷۷ ش ۴۱۰/۹: رساله ای در اخلاق، از؟ ← احتمالاً اربعون سورة من التورات
- ص ۷۷ ش ۴۱۰/۱۰: رساله ای در مسالک حق والرشاد ← صراط النجاة فی طریق السلوک الی ملک الملوک = الاعتقادات، نک: الذریعة ۳۸/۱۵ و التراث العربی ۱۵۸/۲
- ص ۷۸ سطر ۴: واضح ← اوضح
- ص ۷۸ سطر ۵: المشتاق ← المفتاق
- ص ۷۸ ش ۴۱۱: الانوار الاعمال والابرار ← الانوار لعمل الابرار
- ص ۸۰ ش ۴۱۲/۱: موضوع: کلام ← موضوع: فلسفه
- ص ۸۰ ش ۴۱۲/۲: رساله مبحث الدلاله، مجهول المؤلف ← الدلالات اللفظیة، از شمس الدین محمد حنفی تبریزی، نک: التراث العربی ۴۴۹/۵
- ص ۸۰ ش ۴۱۲/۳: رساله التصور لانقیض له ← التصور لا نقیض له
- ص ۸۴ سطر ۱۰: لا یرصک لقادر ← لا یربیک تعاوض
- ص ۸۴ ش ۴۱۲/۱۱: رساله نشر الالهی، از: علی بن ابی طالب ← نشر الالهی، از امین الاسلام طبرسی شامل کلمات قصار امام علی علیه السلام.
- ص ۸۴ سطر ۱۷: علی؟ الله وجهه ← علی کرم الله وجهه
- ص ۸۵ ش ۴۱۲/۱۴: رساله المفرده فی المنطق ← در فهرست مجلس ج ۲/۲۳ ص ۵۴۸ به عنوان «حاشیه فی تحقیق النقیض» معرفی شده است.
- ص ۸۶ سطر ۴: لا یغیض له ← لا نقیض له
- ص ۸۶ سطر ۵: البعیض ← النقیض
- ص ۸۸ سطر ۱۷: لبحث ربه ← یبحث فیه

ص ۸۹ ش ۴۱۲/۲۵: باب ایساغوچی از منطق ← در فهرست مجلس ج ۲۳/۲ ص ۵۴۸
به عنوان «حاشیه بر بحث تمام مشترک» معرفی شده است.

ص ۹۱ سطر ۱: الاوی؟ ← الاولی

ص ۹۵ ش ۴۱۲/۳۹: تهذیب الکلام فی التحریر المنطق و الکلام، از:؟ ← تهذیب المنطق،
از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی، نک: التراث العربی ۵۶۱/۳

ص ۹۵ سطر ۲۱ و ۲۲: برای فرزندش حبیب الله تحریر کرده ← برای فرزندش سمی
حبیب الله (که می شود: محمد)

ص ۹۶ ش ۴۱۲/۴۰: رساله ای در حقایق اشیاء، از:؟ ← عقائد النسفی = عمدة العقائد =
بداية العقول، از: ابی حفص عمر بن محمد بن احمد نسفی (۵۳۷ ق)، نک: التراث العربی
۴۴۷/۲ و كشف الظنون ۱۱۶۸/۲.

ص ۹۸ سطر ۱۲: من بدایه الاخرامن ← لا من بدایه الآخر لامن

ص ۹۸ ش ۴۱۴: تجنیس الفتاوی، از محمود بن محمد بن یوسف سمرقندی ← تجنیس
الملقط از: محمود بن حسین بن احمد اسروشنی (زنده در ۶۰۳ ق) در الفهرس الشامل للتراث
العربی الاسلامی المخطوط، الفقه و اصوله، ج ۲ ص ۲۹۴ معرفی شده است. ملاحظه شود.

ص ۹۹ ش ۴۱۵: الانوار التنزیل و الاسرار التأویل ← انوار التنزیل و اسرار التأویل

ص ۱۰۱ ش ۴۱۷: النقایه ← النقایة

ص ۱۰۱ سطر ۱۹: نافع ← منافع

ص ۱۰۲ ش ۴۱۹/۱: شرح التهذیب الکلام ← شرح تهذیب الکلام

ص ۱۰۴ ش ۴۲۰: الصحاح اللغة ← صحاح اللغة

ص ۱۰۴ سطر ۱۵: انجم ← یک بیت شعراست که به صورت نثر تایپ شده است.

ص ۱۰۴ سطر ۱۵: بجرعائک ← بجرعائک

ص ۱۰۵ ش ۴۲۱: کتاب الفقه، از:؟ ← در این نسخه مجهول العنوان و المؤلف لازم بود
مشخص شود فقه شیعی است یا سنی؟ متن است یا به صورت شرح و حاشیه؟ استدلالی

است یا فتوایی؟ از چه منابعی نقل می کند و از کدام فقها نام می برد.

ص ۱۰۹ سطر ۱۵ و ۱۶: ذوی القرنین ← ذی القرنین

ص ۱۱۰ سطر ۱۶: لاید ← لاید

ص ۱۱۲ سطر ۱۴: وله دره ← ولله دره

- ص ۱۱۳ ش ۴۲۵: حاشیه کشف، از:؟ ← حاشیه انوار التنزیل، از: شیخ بهایی (۱۰۳۰ ق)
 نک: کتاب شناسی شیخ بهایی ص ۲۳۸.
- ص ۱۱۴ سطر ۲۱: تصحیح ← الصحیح
 ص ۱۱۴ سطر ۲۲: بلغ... ← در این سطر چندین غلط وجود دارد که به کلی جمله بی
 معنی شده است.
- ص ۱۱۵ سطر ۲: فی الاحکام ← فی احکام
 ص ۱۱۶ ش ۴۲۷: موضوع: کلام ← موضوع: فلسفه
 ص ۱۱۶ سطر ۸: الهی وضعی ← الهی و طبعی
 ص ۱۱۶ سطر ۱۶: سکرًا ← شکرًا
 ص ۱۱۷ سطر ۸: التنزیل الافکار ← تنزیل الافکار
 ص ۱۱۷ ش ۴۲۸: شرح الوقایه الروایه ← شرح وقایه الروایه
 ص ۱۱۸ سطر ۳ به بعد: چند غلط در یک پاراگراف
 ص ۱۱۸ ش ۴۲۹: مختصر الوقایه الروایه ← مختصر وقایه الروایه
 ص ۱۱۹ سطر ۴: ذنوبها ← ذنوبهما
 ص ۱۱۹ ش ۴۳۰: منیه اللیب فی شرح التهذیب الاصول ← منیه اللیب فی شرح التهذیب
 ص ۱۱۹ یک سطر به آخر: کلام المض ← کلام المص (یعنی مصنف)
 ص ۱۱۹ یک سطر به آخر: سیده المرسلین ← سید المرسلین. و چند خطای املائی دیگر در
 این سطر و سطر بعد وجود دارد.
- ص ۱۲۱ ش ۴۳۲: حدائق الناضرة فی الاحکام العترة الطاهرة ← الحدائق الناضرة فی
 احکام العترة الطاهرة.
- ص ۱۲۲ سطر ۱: یقوتودتزه ← مغلوط و نامفهوم است
 ص ۱۲۳ سطر ۹: فدوه ← قدوه
 ص ۱۲۳ سطر ۹: اسکنه للمه؟ الفردایی؟ ← اسکنه الله الفردیس
 ص ۱۲۳ سطر ۱۲ و ۱۳: کم کتابا کتبه بنیان و الخط باقی و الاناسل فانی ← یک بیت شعراست:
 کم کتاباً کتبه بینانی و الخط باقی و الأنامل فانی
 ص ۱۲۳ ش ۴۳۳/۲: حاشیه المقدمة ← حاشیه دیباجة

- ص ۱۲۶ ش ۴۳۴/۶: رساله در تصريف افعال ← در صفحه ۲۵۵ همين فهرست نسخه ديگرى از آن با عنوان رساله در صرف افعال همراه با توضيحات كتاب شناسى معرفى شده است
- ص ۱۳۲ سطر ۹: دو قرآن ← دو قرآن
- ص ۱۳۳ سطر ۱۶: مانيور ← مانيور
- ص ۱۳۳ سطر ۱۹: الغنى ← الغنى
- ص ۱۳۳ سطر ۲۰: جامه الله مع ← حامد الله تعالى
- ص ۱۳۳ سطر ۲۰: نبيه ← نبيه
- ص ۱۳۵ سطر ۱۲: والاعدوان ← ولا عدوان
- ص ۱۳۵ سطر ۱۳: الاخبار ← الأخبار
- ص ۱۳۸ ش ۴۴۵/۵: خطيره ← خطيره
- ص ۱۳۸ ش ۴۴۵/۵: صيغ العقد النكاح ← صيغ عقد النكاح
- ص ۱۴۲ سطر ۱۰: عل ← على
- ص ۱۴۳ ش ۴۴۵/۱۷: حجة الظن ← حجة الظن
- ص ۱۴۳ ش ۴۴۵/۱۸: رساله در اصول البراءه ← اصالة البراءه
- ص ۱۴۴ سطر ۳: الامر الفرج ← امر الفرج
- ص ۱۴۴ ش ۴۴۵/۲۰: الجمع بين اخبار ← الجمع بين الأخبار
- ص ۱۴۵ ش ۴۴۵/۲۲: رساله اى در ايجاب شئى، از:؟ ← مقدمة الواجب
- ص ۱۴۵ ش ۴۴۵/۲۳: در تقليد به ميت، از:؟ ← تقليد الميت
- ص ۱۴۵ سطر ۸: اصولين ← اصوليين
- ص ۱۴۵ ش ۴۴۵/۲۵: اشعار مطول ← شرح شواهد مطول
- ص ۱۴۷ ش ۴۴۶: شرح الالفية، از ابن مالك ← از ابن ناظم
- ص ۱۴۹ سطر ۴: ان بحمد ← ان يحمد
- ص ۱۵۰ ش ۴۴۸/۲: در مقاتل، مجهول العنوان والمؤلف ← اللهوف على قتلى الطفوف، از: على بن موسى بن طاوس (۶۶۴ ق)، نك: التراث العربى ۴۹۲/۱۰.
- ص ۱۵۱ سطر ۱۴: الائمة ← آلائه
- ص ۱۵۱ سطر ۱۴: جميع ← جميل
- ص ۱۵۱ ش ۴۴۹/۲: مبادئ الاصول الى علم الاصول ← مبادئ الوصول الى علم الاصول

- ص ۱۵۲ سطر ۲۱: المتاولون ← المتاولون
- ص ۱۵۳ ش ۴۵۰: شواهد الربوبية ← الشواهد الربوبية فى المناهج السلوكية
- ص ۱۵۴ سطر ۱: ملك الاجاز ← تلك الاجاز
- ص ۱۵۶ ش ۴۵۲/۱: حاشيه التهذيب المنطق ← حاشية تهذيب المنطق
- ص ۱۵۷ سطر ۱۹: عن جلاله ← عز جلاله
- ص ۱۶۱ ش ۴۵۶/۳: حجيه الظن ← توضيحات كتاب شناسى و آغاز و انجام نقل شده با عنوان رساله سازگار نيست.
- ص ۱۶۲ ش ۴۵۶/۵: وقوع تحريف در قرآن ← يکى از مباحث اين رساله اصولى در تحريف قرآن است و نه همه آن.
- ص ۱۶۳ سطر ۹: حديث «كل شئى حلال و حرام»!!
- ص ۱۶۸ ش ۴۶۰: جنه الوافيه... = مصباح الكفعمى ← اللجنة الواقية... مختصر مصباح الكفعمى
- ص ۱۷۰ سطر ۱۵: الانسان بنا الله ← الناس بتأله
- ص ۱۷۱ ش ۴۶۳: حاشيه شرح المطالع الانوار ← حاشيه لوامع الأسرار فى شرح مطالع الأنوار، نك: التراث العربى ۳۶۳/۴ و همين فهرست ص ۳۵۵
- ص ۱۷۱ سطر ۱۲: تسع ← تع = تعالى
- ص ۱۷۱ سطر ۱۲: حض بالذکر ← خص بالذکر
- ص ۱۷۲ سطر ۱۳: الفرض ← العرضى
- ص ۱۷۱ سطر ۱۳: افراد ← افراده
- ص ۱۷۱ سطر ۱۸: عطق تيماج ← عطف تيماج
- ص ۱۷۲ سطر ۶: ابوحفص ← ابوحفص
- ص ۱۷۲ سطر ۱۰: افضله ← افضلية
- ص ۱۷۲ سطر ۱۱: الضعيف ← اضعف
- ص ۱۷۲ سطر ۱۲: اجوجهم ← أحوجهم
- ص ۱۷۲ سطر ۱۹: المستأهله ← لمستأهله
- ص ۱۷۲ سطر ۲۰: بظن ← يظهر
- ص ۱۷۲ سطر ۲۰: امضا بعيد؟ ← أيضاً يفيد

- ص ۱۷۳ سطر ۸: اطیعوا الله ← اطیعوا الله
ص ۱۷۳ سطر ۲۰: الذین الاسلام ← لذین الاسلام
ص ۱۷۳ سطر ۲۱: الجز المشهور ← الخبر المشهور
ص ۱۷۴ ش ۴۶۶: مختصر الوقایه الروایه ← مختصر وقایه الروایه
ص ۱۷۶ سطر ۵: کتاب سبع ← کتاب بیع
ص ۱۷۶ سطر ۶: کتاب فعل غاصب؟! و چند غلط دیگر در یک پاراگراف
ص ۱۷۸ ش ۴۷۰/۲: ارجوزه در ثنای متنبی، از ابن حجه حموی ← البدیعیة (در مدح پیامبر اکرم ﷺ)
- ص ۱۷۸ سطر ۷: در حکم با عرب ← مد حکم یا عرب
ص ۱۷۸ سطر ۹: الاریب ← الاریب
ص ۱۷۸ سطر: المفتخم ← المفتخم
ص ۱۷۹ سطر ۸: غفور به ← غفور به
ص ۱۷۹ ش ۴۷۱/۲: عقود الجمان = مفتاح التخلیص ← ارجوزه ای است در نظم «تلخیص المفتاح» در هزار بیت. نک: التراث العربی ۹۳/۹.
- ص ۱۷۹ سطر ۲۱: البدن ← البدن
ص ۱۸۱ ش ۴۷۲/۲: وچیزه ← وچیزه
ص ۱۸۱ سطر ۱۱: وچیزه ← وچیزه
ص ۱۸۱ سطر ۱۳: الخبازه ← الخبازه
- ص ۱۸۱ ش ۴۷۲/۳: شرح الالفیه = حاشیه الالفیه، از محقق کرکی ← در التراث العربی ۲۱۳/۴ و ۲۱۴ دو حاشیه بر الفیه شهید از محقق کرکی معرفی شده که آغاز نقل شده در این جا با حاشیه دوم و انجام نقل شده با حاشیه یکم مطابقت دارد. بنابراین ممکن است هر دو حاشیه در این نسخه آمده باشد که باید جداگانه معرفی می شدند!
- ص ۱۸۱ سطر ۱۸: الا ← اولاً
ص ۱۸۱ سطر ۱۸: یتمنایها ← یتمنایها
ص ۱۸۱ سطر ۱۹: عزها ← غیرها
ص ۱۸۲ ش ۴۷۲/۴: شرح بر رساله صلاتیه، از صالح بن جابر ← ظاهراً این شخص کاتب نسخه است و نه مؤلف کتاب؟

- ص ۱۸۲ سطر ۷: آغاز ← آغاز افتاده
 ص ۱۸۲ سطر ۹: افق ← اتفق
 ص ۱۸۲ سطر ۹: زبده ← زبره
 ص ۱۸۲ سطر ۱۷: قول مامتن ← قول ماتن
 ص ۱۸۳ سطر ۲۱: تجلی ← تحلی
 ص ۱۸۳ سطر ۲۱: سجلی ← تجلی
 ص ۱۸۳ سطر ۲۳: شاکر الله ← شاکر الله
 ص ۱۸۴ ش ۱/۴۷۴: شرح تفتازانی بر العقاید النسفی ← شرح العقاید النسفیة
 ص ۱۸۵ ش ۴۷۵: شرح حکمة العین، موضوع: کلام ← موضوع: فلسفه
 ص ۱۸۶ سطر ۱: دقت ← وقت
 ص ۱۸۶ سطر ۳: اجوج ← احوج
 ص ۱۸۶ ش ۴۷۶: شرح الوقایه الروایه ← شرح وقایه الروایه
 ص ۱۸۷ سطر ۲۱ و ۲۳: آیه «والفتح» ← مشخص نشده آیه والفتح کدام آیه و در کدام
 سوره است؟
 ص ۱۸۷ سطر ۲۴: می آورید ← می آورد
 ص ۱۸۸ ش ۴۷۷: شرح مجمع البحرين ← شرح مجمع البحرين و ملتقى النهرین
 ص ۱۸۸ سطر ۷ و ۸: مسائل وصیت و ایضاً؟!
 ص ۱۸۸ سطر ۱۴: لا یحیط کماله ← لا یحوط بکمال
 ص ۱۸۸ سطر ۱۴: باد رک ← باد راک
 ص ۱۸۹ سطر ۱۵: حد الجیر؟!
 ص ۱۸۹ سطر ۱۹: نظریه ← نظرفیه
 ص ۱۹۰ سطر ۱۶: ماورده ایراده؟!
 ص ۱۹۱ سطر ۲۰: اقل الخلیفه بلا لاشی ← اقل الخلیقة بل لاشیء
 ص ۱۹۲ سطر ۱۴: نستغره ← نستغفره
 ص ۱۹۲ سطر ۱۶ و ۱۷: مغلوط و نامفهوم است
 ص ۱۹۳ سطر ۱۶: شرح الوقایه الروایه ← شرح وقایه الروایه
 ص ۱۹۶ ش ۴۸۵: حاشیه التهذیب المنطق ← حاشیه تهذیب المنطق

- ص ۱۹۶ ش ۴۸۶/۱: کتابی در رؤیت، از:؟، موضوع: دین اسلام ← کتابی در رؤیا،
موضوع: خواب‌گزاری
- ص ۱۸۹ سطر ۲: لاقدم: لأقدام
- ص ۱۸۹ سطر ۱۶: ترکت ← ترکه
- ص ۲۰۰ ش ۴۸۸: المخلص ← الملخص
- ص ۲۰۰ ش ۴۸۸: المخلص فی الهیئة، از: چغمینی ← آغاز و انجام نقل شده با الملخص
چغمینی مطابقت ندارد و باید شرحی بریک متن باشد؟ نک: التراث العربی ۲۴۵/۱۲.
- ص ۲۰۳ ش ۴۱۹: حاشیه شرح التهذیب المنطق ← حاشیه شرح تهذیب المنطق
- ص ۲۰۳ سطر ۱۳: انجام ← مغلوط و نامفهوم است
- ص ۲۰۵ ش ۴۹۳/۱: مشروعات و غیر مشروعات، مجهول العنوان و مجهول المؤلف ←
الکیدانیه فی الفقه = خلاصه کیدانی، از: لطف الله نسفی حنفی کیدانی (زنده در ۹۰۰ ق)،
نک: ظاهریه، فقه ص ۱۲۷.
- جالب اینکه نسخه دیگری از این کتاب در فهرست حاضر ص ۳۰۶ با عنوان «احکام
الثمانیه فی الصلاه» و با موضوع فقه جعفری معرفی شده است!
- ص ۲۰۸ سطر ۱۱: لاحسانی ← الاحسائی
- ص ۲۰۸ سطر ۲۳ به بعد: انجامه ← انجامه کاتب نیست بلکه انجام کتاب از مؤلف است.
- ص ۲۰۹ ش ۴۹۷: شرح علی العقائد النسفیة ← شرح العقائد النسفیة
- ص ۲۱۲ ش ۴۹۹/۱: شرح عقاید العضدیة ← شرح العقائد العضدیة
- ص ۲۱۴ سطر ۳: شانه ← شاء
- ص ۲۱۶ سطر ۱۷: ریافی ← ریاض
- ص ۲۱۶ سطر ۱۹: انطلاقه ← انطلاقه
- ص ۲۱۷ ش ۵۰۱/۲: حاشیه علی التهذیب المنطق و الکلام ← حاشیه تهذیب المنطق
- ص ۲۱۸ سطر ۱۹: حکایت ← و کاتب
- ص ۲۲۲ سطر ۳: بیضادی ← بیضاوی
- ص ۲۲۲ سطر ۱۰: لاذنب ← لاذنب
- ص ۲۲۳ سطر ۷: مقدسه ← مقدمه
- ص ۲۲۳ ش ۵۰۶/۲: حاشیه شرح شمسیه ← حاشیه تحریر القواعد المنطقية فی شرح الشمسية

- ص ۲۲۳ سطر ۲۰: مندرجاتی ← مندرجاتی
- ص ۲۲۳ سطر ۲۰: التصديقه ← التصديقية
- ص ۲۲۶ سطر ۱۹ و ۲۰: مغلوپ و نامفهوم
- ص ۲۲۷ ش ۵۰۸/۴: آغاز و انجام رساله مجهول المؤلف ذكر نشده است!
- ص ۲۲۷ سطر ۹: حايه ← حاشيه
- ص ۲۲۷ سطر ۱۹: للعالمخ؟!
- ص ۲۲۷ سطر آخر: الطسعى؟!
- ص ۲۲۸ سطر ۱۵: وأستر ← واستر
- ص ۲۲۹ سطر ۱۰: صدره ← صدر
- ص ۲۲۹ سطر ۱۷: بذخبره ← بذخيرة
- ص ۲۹۹ سطر ۱۸: الشارمه؟!
- ص ۲۳۰ سطر ۱۵: مرتضى ← شريف مرتضى
- ص ۲۳۱ سطر ۱: متعده ← مبعده
- ص ۲۳۱ سطر ۲: قريب ← قريب
- ص ۲۳۲ سطر ۲۰: المنعدى ← المتعدى
- ص ۲۳۳ سطر ۱۵: خبائز ← جنائز
- ص ۲۳۳ سطر ۱۹: اوضع ← اوضح
- ص ۲۳۵ ش ۵۱۵: شرح الشواهد البهجة المرضيه، از: ← شرح شواهد البهجة المرضية، از: سلطان محمود بن غلام على طيسى مشهدى (قرن ۱۱ ق)، نك: التراث العربى ۳۱۹ / ۷
- ص ۲۳۵ سطر ۹: اماودا ← املوداً
- ص ۲۳۵ سطر ۱۰: وارده ← واراد
- ص ۲۳۵ سطر ۱۱: توح؟ ← شرح
- ص ۲۳۷ ش ۵۱۷/۲: اعتراضات نحويه ومقالات لفظيه ومعنويه ← المغالطات، نك: التراث العربى ۸۴/۱۲.
- ص ۲۳۸ سطر ۵: اوردنا ← اردنا
- ص ۲۳۹ سطر ۳: لسالك ← لسالك
- ص ۲۳۹ ش ۵۱۹ / ۱: رساله بالتجويد ← رساله فى التجويد

ص ۲۴۰ ش ۵۱۹/۲: از: عبدالرؤف ← در انجام گوید: بهر عبدالرؤف کردم نظم، بنابراین ناظم آن عبدالرؤف نخواهد بود.

ص ۲۴۱ سطر ۱۴: المتوجته الكلته ← الموجبة الكلية

ص ۲۴۴ ش ۵۲۲: المختصر الوقایه الروایه ← مختصر وقایه الروایه

ص ۲۴۴ سطر ۱۰: الشریفه ← الشریعه

ص ۲۴۶ سطر ۱۴: الذی المن ← لذی المن

ص ۲۴۸ سطر ۲: لم یجمه ← لم یجمعه

ص ۲۴۸ سطر ۵: الخلیفه ← الخلیقة و چند غلط دیگر در یک پاراگراف

ص ۲۴۸ ش ۵۲۵/۲: فقه بانوان ← برای رساله عربی نام گذاری فارسی روان نیست

ص ۲۴۸ سطر ۱۱: مباحثی است اضافی! اضافی یعنی چه؟

ص ۲۴۸ سطر ۱۴: الصدق ← الصدوق

ص ۲۴۹ سطر ۲۳: مفاصیر؟!

ص ۲۵۱ سطر ۲۴: یدالله ← مدالله

ص ۲۵۱ سطر ۲۵: لبروته ← بعروته

ص ۲۵۳ ش ۵۳۰/۲: شرح قواعد الفقه حنفی، مجهول العنوان و مجهول المؤلف ← شرح

مقدمة الصلاة، از: محمد قوهستانی، نک: كشف الظنون ۱۸۰۲/۲ و فهرست مرعشی

ش ۱۳۱۵۴/۱۴.

ص ۲۵۴ ش ۵۳۰/۵: قواعد البحث ← آداب البحث و المناظرة، نک: الذریعه ۱۸۱/۱۷ و

مرعشی ش ۸۷۴۶.

ص ۲۵۵ سطر ۳: الا ← لا

ص ۲۵۵ سطر ۳: لضمامه ← لقضائه

ص ۲۵۵ سطر آخر: ذکر تا ← ذکرنا

ص ۲۵۹ ش ۵۳۳/۲: حاشیه کوچک ← این عنوان از کدام منبع نقل شده است؟

ص ۲۶۱ سطر ۲۴: جانی ← جانی

ص ۲۶۶ ش ۵۳۷: التلخیص المفتاح ← تلخیص المفتاح

ص ۲۶۷ سطر ۵: «کتابی است مشتمل بر مباحث اصول فقه که سرخسی آن را در فقه

حنفی» ← بالآخره کتاب فقهی است یا اصولی؟

- ص ۲۶۷ سطر ۱۱: لاماعیان؟!
 ص ۲۶۷ سطر ۱۳: للامال ← للامام
 ص ۲۶۷ سطر ۱۵: الاصیم ← الاصم
 ص ۲۶۷ سطر ۲۲: تاریخ کتابت: ۶۶۳ق ← تاریخ کتابت نسخه ۶۵۳ق و تاریخ مقابله آن ۶۶۳ق است نک: همین فهرست ص ۴۷۳.
 ص ۲۶۸ ش ۵۳۹: بهجه المرضیه ← البهجة المرضية
 ص ۲۶۸ سطر ۱۰: اللاتک ← آلاتک
 ص ۲۷۰ ش ۵۴۱/۱: الالفیه ← مشخص نشده از صفحه چند تا صفحه چند، در مجموعه جای گرفته است.
 ص ۲۷۰ ش ۵۴۱/۲: کتاب الجرومی، از الصهاجی ← الأجرومية، از صنهاجی (۷۲۳ق)، نک: التراث العربی ۲۱/۱.
 ص ۲۷۰ سطر ۲۰: افسانه ← اقسامه
 ص ۲۷۱ سطر ۲: ۴۲۶ صفحه ← الفیه و آجرومیة دورساله کوتاه‌اند بقیه این مجموعه چیست؟
 ص ۲۷۳ و ۲۷۴ ش ۵۴۴: الالفیه، کتاب در مستحبات نماز ← «الفیه» در واجبات نماز است و «نفلیه» در مستحبات آن. جالب اینکه در دو سطر بعد گوید: در این رساله هزار واجب از واجبات نماز...
 ص ۲۷۵ سطر ۱۲: تعلیقات ← تعقیبات
 ص ۲۷۸ سطر ۹: سعید شریف قمی (قرن ۱۲ق) ← قاضی سعید قمی (زنده در ۱۱۰۷ق)
 ص ۲۷۸ سطر ۱۲: سال ۱۱۰۹ق ← در التراث العربی ۷/۱۸۴ سال ۱۰۹۹ق ذکر شده است.
 ص ۲۷۸ سطر ۱۸: تستغفر ← نستغفر
 ص ۲۸۰ س ۵۵۲: مخلص ← الملخص
 ص ۲۸۶ ش ۵۵۴: حاشیه شرح التهذیب المنطق، از: میرابوالفتح سعیدی ← حاشیه حاشیه الدوانی علی تهذیب المنطق، در التراث العربی ۴/۲۹۰ انتساب کتاب به سعیدی رد شده و به میرابوالفتح بن مخدوم حسینی عربشاهی (حدود ۹۷۶ق) منسوب شده است.
 ص ۲۸۷ سطر ۱۰: تسعمامه ← تسعمائة
 ص ۲۸۸ سطر ۱۱: جزت ← اجزت
 ص ۲۸۹ سطر ۹: لاهیجی (۱۰۵۱ق) ← فیاض لاهیجی (۱۰۷۲ق)

- ص ۲۹۰ سطر ۲: جدید واحد ← جدید واجد
ص ۲۹۰ ش ۵۵۶/۳: تجرید العقاید ← تجرید الاعتقاد
ص ۲۹۵ سطر ۵: بینی ← بیستی
ص ۲۹۵ سطر ۵: ین ← ینتهی
ص ۲۹۹ ش ۵۶۰/۸: التهذیب المنطق ← تنذیب المنطق
ص ۳۰۰ سطر ۶: ریاض المسائل ← ریاض المسائل
ص ۳۰۳ ش ۵۶۷/۱: احکام الثمانیه فی الصلاه، مجهول المؤلف، موضوع: فقه جعفری ←
الکیدانیه فی الفقه = خلاصه کیدانی، از: لطف الله نسفی حنفی کیدانی (زنده در ۹۰۰ق)،
موضوع: فقه حنفی. این متن مشهور در رقه سنی در سه جای این فهرست (ص ۲۰۵ و ۳۰۶ و
۳۴۳) به سه نحو مختلف و مغلوط معرفی شده است.
ص ۳۰۹ ش ۵۷۰: شرح مختصر الوقایه، از: ؟ ← جامع الرموز، از: شمس الدین محمد
خراسانی قهستانی (حدود ۹۶۲ق)، شرح مزجی بر النقایة فی مختصر الوقایه صدر الشریعه
ثانی است، نک: التراث العربی ۳۲/۴.
ص ۳۱۴ سطر ۳: مانعم ← علی ما انعم؟
ص ۳۱۴ سطر ۱۶: زوجاب ← زوجات
ص ۳۱۳ ش ۵۷۴/۵: رساله در معنی تصور و تصدیق، از: قطب الحق ← التصور و
التصدیق، از: قطب الدین محمد بویه رازی (۷۶۶ق)
ص ۳۱۶ سطر ۱۲ و ۱۳: آغاز مغلوط است
ص ۳۱۶ ش ۵۷۴/۸: شرح التهذیب المنطق و الکلام، مجهول المؤلف ← حاشیه تهذیب
المنطق، از: جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ق)
ص ۳۱۶ ش ۵۷۴/۹: حاشیه ای بر منطق، مجهول المؤلف ← حاشیه شرح تهذیب المنطق،
از عنایة الله بخاری؟ نک: آغاز نامه ۴۹۵/۲
ص ۳۱۹ یک سطر به آخر: وجیزه ← وجیزه
ص ۳۱۹ سطر آخر: تغییرات ← تعبیرات
ص ۳۲۰ سطر ۷: اصطف ← اصطفی
ص ۳۲۰ سطر ۹: اعالنا ← اعمالنا
ص ۳۲۰ طر آخر: فیض کاشانی (۱۰۰۶ق) ← فیض کاشانی (۱۰۹۱ق)

- ص ۳۲۵ ش ۵۸۲: قوانین المحکمه ← القوانين المحکمة
 ص ۳۲۵ سطر ۱۷: کتاب ← نسخه
 ص ۳۲۵ سطر ۲۱: المرجوح رجح ← المرجوح رجح
 ص ۳۲۶ ش ۵۸۳/۲: حاشیه شرح الشمسیه ← حاشیه تحریر القواعد المنطقية فی شرح الشمسیه
 ص ۳۲۷ سطر ۱۶: فکلا ← فکلام
 ص ۳۲۸ ش ۵۸۵: شرح الکافی، مجهول المؤلف ← الموشح فی شرح الکافی، از: شمس الدین محمد بن ابی بکر بن محمد خصیسی (۷۳۱ق)، نک: التراث العربی ۴۸۵/۱۲.
 ص ۳۲۸ سطر ۵: واحمده ← احمده
 ص ۳۲۹ ش ۵۸۷: روضة البهية ← الروضة البهية
 ص ۳۳۳ ش ۵۸۹: جامع الاخبار، از: محمد بن علی ابن بابویه ← این کتاب قطعاً از شیخ صدوق نیست به محمد شعیری سبزواری (قرن ۷ق) منسوب شده است
 ص ۳۳۸ ش ۵۹۵: شرح الالفیه، از: ؟، موضوع: اصول فقه شیعه ← کتابی در اصول فقه شیعه به نام الفیه نمى شناسیم. باید آغاز کتاب مفصل تر و بخشی از مقدمه نقل می شد تا وضعیت آن بیشتر مشخص شود.
 ص ۳۳۹ یک سطر به آخر: بلغواحد ← بلغوا حدّ
 ص ۳۴۱ ش ۵۹۸: الانوار التنزیل و الاسرار التّأویل ← انوار التنزیل و اسرار التّأویل
 ص ۳۴۳ ش ۶۰۱/۱: در انواع مشروعات و غیر مشروعات، مجهول المؤلف ← الکیدانية = خلاصه کیدانی، از: لطف الله نسفی حنفی کیدانی (زنده در ۹۰۰ق)
 ص ۳۵۳ ش ۶۱۰/۲: تجرید العقاید = تجرید الکلام ← تجرید الاعتقاد
 ص ۳۵۵ سطر ۷: یغفرانه ← بغفرانه
 ص ۳۵۶ سطر ۶: التنظيم ← التعظیم
 ص ۳۵۶ سطر ۶: نعلق ← تعلق
 ص ۳۵۶ سطر ۹: الفقهار ← القهار
 ص ۳۵۸ ش ۶۱۶/۱: باب الحادی عشر ← الباب الحادی عشر
 ص ۳۶۰ ش ۶۱۷: شرح المخلص ← شرح الملخص
 ص ۳۶۱ سطر ۳: یا کبیلح ← یا کبیکج (به اصطلاحات نسخه شناسی مراجعه شود)

- ص ۳۶۱ ش ۶۱۸: کتاب الاحکام، از: بندار دامغانی ← أحكام تحویل سنی الموالید، از: بندار دامغانی (قرن ۶ ق) نک: التراث العربی ۱/۳۴۴.
- ص ۳۶۱ سطر ۱۵: کوشیا ← کوشیار
- ص ۳۶۱ سطر ۱۶: جبلی ← جیلی
- ص ۳۶۱ سطر ۲۱: السعور بدل ← السعود یدل
- ص ۳۶۲ ش ۶۱۹: شرح النقایه، مجهول المؤلف ← شرح النقایه فی مختصر الوقایه، از: محمود بن الیاس رومی، نک: کشف الظنون ۲/۱۹۷۱.
- ص ۳۶۸ ش ۶۲۶: شرح النقایه، مجهول المؤلف ← شرح النقایه فی مختصر الوقایه، از: محمود بن الیاس رومی.
- ص ۳۶۸ سطر ۶۲۷: حاشیه رساله اثبات الواجب الوجود ← حاشیه اثبات الواجب، نک: التراث العربی ۴/۲۰۰.
- ص ۳۶۹ سطر ۱: یقدس حنانه ← تقدس جنابه
- ص ۳۶۹ سطر ۱: وارده ← وارد و
- ص ۳۶۹ سطر ۴ تا ۷: انجام ← این انجام مربوط به رساله حنفی نیست چون رساله وی در ۹۲۶ ق تألیف شده است.
- ص ۳۶۹ سطر ۶: تسماء ← تسعمائة
- ص ۳۷۱ ش ۶۳۰/۳: حاشیه حاج علیرضا، از میرزا علیرضا ← حاشیه تهذیب المنطق، از: میرزا علیرضا تجلی شیرازی
- ص ۳۷۱ یک سطر به آخر: التهذیب المنطق ← تهذیب المنطق
- ص ۳۷۲ سطر ۱۵: دراکه ← دراکه
- ص ۳۷۲ سطر ۱۶: لاجر ← لاجر
- ص ۳۷۶ سطر ۲: مکاسب شیخ عبد الله انصاری ← مکاسب از شیخ مرتضی انصاری است
- ص ۳۷۸ سطر ۱۷: آغاز ← مغلوط و نامفهوم است
- ص ۳۷۹ ش ۶۳۸/۳: تعلم و المتعلم، مجهول المؤلف ← تعلیم المتعلم، از: برهان الدین عثمان بن عمر زنجوی (قرن ۶ ق) که در منابع شیعی با عنوان «آداب المتعلمین» به خواجه نصیر طوسی (۶۷۲ ق) منسوب شده است. نک: التراث العربی ۳/۳۰۷.

ص ۳۷۹ یک سطر به آخر: المستغفر... ← المستغفری
ص ۳۸۰ ش ۶۳۸/۴: قصیده المسمى بالربوبیه ← ترجمه قصیده زبوریه
منسوب به ابن عباس
ص ۳۸۰ سطر ۴: فطلبتی ← فطلبتنی
ص ۳۸۰ سطر ۱۹: تمت ← تتمه
ص ۳۸۰ سطر ۱۱: شابتی ← شاطبی
ص ۳۸۰ سطر ۱۴: تبدی ← تبدی
ص ۳۸۰ سطر ۱۴: نفی لها ← نفحاتها
ص ۳۸۰ سطر ۱۴: بغیر... زربنا ← تناه زربناً
ص ۳۸۰ سطر ۱۳: آغاز ← آغاز نقل شده مربوط به «حرز الامانی ووجه التهانى» قاسم
بن فیره شاطبی (۵۹۰ق) است.
ص ۳۸۱ ش ۶۳۹: کتاب الفقه، مجهول المؤلف ← در این گونه موارد باید مشخص شود
فقه شیعی است یا سنی؟ شرح و حاشیه است یا متن؟ از چه کسانی و چه منابعی نقل می‌کند
تا محدود زمانی تألیف مشخص شود.
نمایه‌های آخر فهرست نیز بی‌اشکال نیست از جمله این که نمایه محل کتابت کامل نیست و
نام چند مدرسه در آن نیامده است.
این بود یک مرور سریع و اجمالی بر فهرست مذکور. در خاتمه لازم به یادآوری است،
این گونه فهرست‌ها حتماً باید پیش از چاپ توسط افراد کاردان مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد
تا ایرادات و اشکالات آن برطرف گردد. والسلام.

